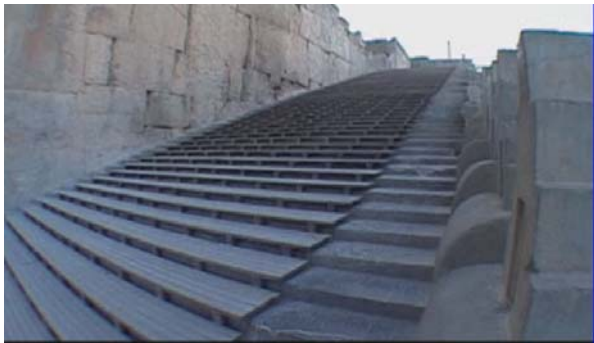

فیلم مستند «تخت گاه هیچکس» یا افشای یکی از بزرگترین جعل های تاریخی در منطقه

بخش پنجم

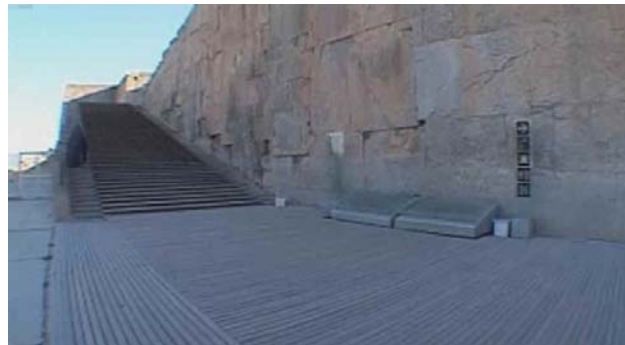
پله ها

بعد از عبور از کنار دیوار غربی به پله های ورودی مجموعه تخت جمشید میرسیم. بر روی دیوار های ورودی پله های تخت جمشید هیچگونه تزئیناتی وجود ندارد. اینجا فقط قطعات سنگ روی هم چیده شده و بالا رفته. عدم حجاری این پله ها بعنوان اولین منظره ای که توسط مهمانان این مجموعه دیده میشه غیر طبیعی به نظر میرسه.

موزیک ۱۰ ثانیه

ناصرپورپیرار : ببینید درتخت جمشید اساس بر آرایش و حجاری گذاشته شده ؛ یعنی خواسته اند که با تصاویر روی بیننده [تصاویر سنگی] تأثیر بگذارند. دقت می کنید. در حالیکه پله های ورودی فاقد هر نوع نقش اندازیبست. هر چند که تأثیر گرفتن بازدید کننده یا مهمان یا هر کسی دیگری باید از همین نقطه آغاز بشه. یعنی پله ها باید بسیار مجلل و باشکوه و دارای نقوش تأثیر گذار یا لا اقل نمادی ازون چیزیکه ما امروز اسمشو میگذاریم [اهورامزدا]

و در تخت جمشید در نقاط مختلف وجود داره باید یکی هم درین پله ها در حجم بزرگتر [از] داخل باشه یا یک کتیبه خوش آمدید یا مثلاً فرض کنیم [که] شکل های که صورت رسمی تری بده به این مجموعه درین ابتدای کار. اینی که نیست نه این است به این دلیل است که قرار بوده همین جوری باشه یا نه باشه. خود فورم کنونی این پله ها که سنگهای نیمه خام هنوز هم روی هم قرار دارند با حجاری های ناتمام، این نشون میده که این پله ها هم کار ساختمانش در حال اجرا بوده و فقط به اصطلاح مورد

نیاز اولیه که رفت و آمدی به ارتفاع بوده را انجام دادند تا بعد کار های تزئینش انجام بشه. همینجا باید یک چیزی را عرض کنم که در کتابها به شکل های مختلف گفته اند که این ارتفاع کم پله های ورودی بخاطر این بوده که مثلاً مهمانان یا مثلاً واردشونده گان به این مجموعه با اسپ ازینجا بالا برند. چنین چیزی اصلاً بی معنی است ، کسی با اسپ از پله بالا نمیره ، متوجه شدید ، این چیز [راه] اسپ نیست؟ به خصوص در یک بنای تشریفاتی. این چی بسیار

د پانو شمیره: له ۱ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلپیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

کند و فاصله کمی بین پله ها به دلیل این بوده که این پله ها در عین حال دروازه اصلی تغذیه مواد اولیه اعم از سنگ های بزرگ یا هر چیزی دیگه ای به داخل به اصطلاح پل های ساختمانی محوطه تخت جمشید بوده ، برای اینکه کار کشش سنگها روی این پله ها آسانتر انجام بشه این با شیب زیاد و با فاصله کم پله ها، این فاصله کم هم با [به اصطلاح شن] پوشانده میشد و این ها بهش به شکل یک سطح لغزان در میامد که بعد مسالغ مورد نیاز که معمولا سنگ های بزرگ بوده به داخل محوطه کشیده میشد. چون خود محوطه معدن سنگ نداره ، معدن سنگ در قسمت شمالی تخت جمشید است. برای اینکه این انتقال میسرتر شوه این پله ها را به این اصلوب ساختند.

نطاق ۱

با این وجود اگر به پله هم نگاه کنیم متوجه میشیم که تراش اونها هم هنوز ناقصه [ناقص اند].

موزیک ۳ ثابینه

قسمت های مختلفی بر روی پله ها باقیمونده که هنوز تراشیده نه شده ، درینجا هم پله دیگه ای می بینیم که کار تراشش انجام نه شده.

موزیک

حالا میتونیم تصور کنیم وختی کارگران بر روی پله ها مشغول کاربودند همزمان مهمان ها هم وارد میشدند و درینجا جشن می گرفتند؟

موزیک

دروازه ملل

بعد از عبوراز پله ها وارد محوطه میشویم که دروازه ورودی تخت جمشید است و دروازه ملل نامیده میشه. اولین مطلبی که باید درین دروازه مورد توجه قرار بگیره [اسفنکس های] ورودی و خروجی اونه. اگر این اسفنکس ها باعث شکوه و جلال هخامنشیان اند و اگر اعتبار یک سلسله ، تنها به وجود این نقشهاست؟ باید توجه داشت که خود هخامنشیان این طرح ها را از روی اسفنکس هاییکه به وفور در منطقه ما دیده میشه برداشته اند. اسفنکس های تخت جمشید نمونه های کاپی شده وجدید این اسفنکس ها هستند که قرن ها قبل ازینکه قرار باشه تخت جمشید ساخته بشه در منطقه ما تولید میشده. حتی داریوش ریش خود شو مودلی می بافته که

صد ها سال قبل در منطقه ما متداول بوده

این نقش را که با ستان پرستان ما که به خدای زرتشتیان می بخشند هم ، متعلق به خدای آشوریانه.

د پانو شمیره: له ۲ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولۍ

از این نکات که بگذریم باید توجه داشت که دروازه ورودی تخت جمشید هم هیچ وخت تکمیل نه شده و نیمه کاره بحال خودش رها شده. اما قبل از اینکه به دلایل ناتمامی کار دروازه بپردازیم به کتیبه ای که بر درگاه ورودی این دروازه حک شده نگاهی می کنیم.

ناصرپورپیرار: در این دروازه کتیبه ای هست که هم به خط بابلی هست ، هم به خط ایلامی هست هم به خط میخی اصطلاح فارسی ای که [ما الان می گیم فارسی] خط میخی داریوشی، خط میخی ای که داریوش دستور تدوینش داده. درینجا خشایارشا می گه من این دروازه را ساخته ام. خوب، خشایارشا توی کروئولوژی موجود سلسله هخامنشی فرزند داریوشه ، دقت می کنید ، اگر مجموعه تخت جمشید را چنانکه شایع است ، داریوش هخامنشی ساخته چطور دروازه ورودی فرزندش ساخته؟ مگر تخت جمشیدی را که داریوش ازش استفاده می کرده فاقد دروازه ورودی بوده؟ پس چی جوری مهمون دعوت می کرده؟ و این مهمونان از کدوم مسیر خودش میرسوندن حالا به [بر سر تالار آبادان] که روبروی این چیزه.

اینکه خودش نشون میده که تا زمان خشایارشا این مجموعه اصلا در حال ساخت بوده، وانگهی سوال اینه که ؛ این در تمام تخت جمشید این جوریه ها یعنی شما در تخت جمشید کتیبه داریوشی ندارید که ادعای ساختن یا حضور یا شراکت در بنای .... این چه ... شما بیرون از تخت جمشید روی دیوار جنوبی. تخت جمشید که هیچ وخت محل گذر امروزین لا اقل نیست. روی دیوار چهار تا پنل کتیبه دارید که اونجا داریوش ... باز یه حرفهای میزنه بی ربط با تخت جمشید.

اینها مسایلیست که ما می خواهیم ته و توشه در آریم به اصطلاح امروز ، و بگیم که اینجا چه خبره اصلا. کی آغاز ساختمانسه کرده ؟ و آیا در زمان خشایارشا بیکه ادعا میکنه این دروازه را داره میسازه پدرش یعنی داریوش زنده بوده یا نه؟ نمیتونسته زنده باشه ؛ چون درین کتیبه خشایارشا می گه من شاهم. خشایارشا که در زمان زنده بودن پدرش داریوش ، نمیتونه ادعا بکنه که من شاهم میتونه حداکثر بگه که من ولیعهدم.

پس، پس از مرگ داریوش حالا اگر اساس را بر همین بقایا بگذاریم پس از مرگ داریوش هم [شما هنوز] مجموعه ، دروازه ورودی نداره.

موزیک

ناصرپورپیرار: صد دلیل محکم معماری وجود داره که این دروازه کامل نیست. اول آنکه ببینید توی سیستم بنا های کهن وختی یه مجموعه ای تخریب میشه آوار از خودش باقی می گذاره. این آوار بستگی به اون محل تخریب شده

د پانو شمیره: له ۳ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

[داره] ممکنه تاحدی باشه که تمام آثار بنای قبلی را ببرید زیر آوار و شما وختی وارد یک محوطه باستانی میشد [یا واقعاً] باستانی میشد [جز زمین تخت نه می بینی. باید حفاری انجام بدید آوارها را بردارید تا دیوار پیدا بشه. دقت می کنید. بخصوص در مجموعه هاییکه دیوار های پهن داره. که تخت جمشید یکی ازون مجموعه هاست که دیوار هاش همه عریض و پهن اند. از جمله ، همین دروازه ورودی، دیوارها بیش از ۵ متر اند به بلندی ۱۸ متر و در چهار دور و بر هست.

اگر محاسبه کنید این دیوار ها اگر تخریب شده باشه ، در طول زمان ، بایستی چنان تپه پی از آوار ایجاد کرده باشد که حتی تمام این اسفینکسها را زیر آوار خودش گم کرده باشد. اما از قدیمترین توصیف ها و تصویرها و نقاشی هایکه ما ازین محوطه داریم ، این محوطه ، همین سیفینکسها و همین ستون ها فقط دیده میشه بدون یک سطل آوار.

نطاق ۱

این در حالیه که اگر امروز نگاهی به این مجموعه ببیندازیم دیوار های خشتی در اطراف اون کشیده شده اند که تماماً نوساز، و در بازسازیهای اخیر به این محوطه اضافه شده اند.

و این نه به معنی بازسازی ، بلکه به نوعی فریب بیننده و القای این مطلب به ذهن اونه که این محوطه دیوار داشته در صورتیکه حتی ذره آوار از این دروازه بدست نیامده [است].

به نوار اندازی این درگاه توجه کنید. نوار اندازی در طول این درگاه برای فورم دادن به قسمت بیرونی کارانجام شده ولی بقیه کار های این درگاه ناتمامو باقیمونده. اگر دیوار های کناری این درگاه را خشتی فرض کنیم خواهیم دید که هیچگونه علامت [ملاحظت چینی / بند کردن سوراخهای میان سنگهای دیوار] در داخل آنها وجود نداره.

هنوز آثار ضربه های را که معماران به داخل بدنه این درگاه می زدند تا به داخل آن شکل بدهند با وضوح کامل مشخص اند [آثار ضربه های قلم به شکل تراش جهت شکل دادن سنگ]. بطوریکه اگر روزگاری دیواری به این درگاه وصل بود تمام این آثار از بین میرفت.

اگر مجدداً به این درگاه نگاه کنیم خواهیم دید که معماران داشتند داخل این درگاه را خالی میکردند که حتی قالب این طرح هنوز درست نه شده و گوشه های بلوک ها هنوز تسحیح نه شده اند.

اما نکته مهم ، دروازه سوم این محوطه است. در حقیقت این محوطه دروازه سومیه هم داشته که رو به تالار آپادانا باز میشد. اما در آغاز مراحل ساخت به حال خودش رها شده است. با توجه به اینکه عرض این دروازه حدود یکمتر از دو دروازه دیگه بیشتره باید جنبه تشریفاتی بیشتری داشته باشد. اما هیچگونه آثاری از اسفینکس یا چیزی نظیر اونچه در دو دروازه دیگه شاهدیم بر روی اون نه می بینیم.

از لحاظ فنی با بررسی سنگهای درگاه میتونیم بفهمیم که هیچگاه بر روی اونها چیزی قرار نه گرفته. درین دروازه فقط سنگهای درگاه و پاشنه گردانها گذاشته شده و بقیه کار به حال خودش رها شده.

د پائو شمیره: له ۴ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

اما با توجه به اثریکه در محوطه باقیمونده میتونیم بفهمیم که قرار بوده این دروازه چه شکلی پیدا کنه. به این قطعه سنگ مکعب شکل توجه کنید. با نزدیک شدن به اون میتونیم بفهمیم که حجارها در حال شکل دادن به اون بودند. گویا قرار بوده لبه بالایی، فورم های برگ نخلی مانند بگیرند. نمونه های ازین فورم ها را ما بر فراز دروازه دوم ملل و بعداً در بقیه تخت جمشید هم می بینیم.

همچنین در زیر این فورم های برگ نخلی حجارهای مشغول [طناب اندازی] این سنگ هم بوده اند که هنوز هم این تناو هم اندازی شکل نه گرفته. بدنه پایینی این قطعه سنگ هنوز خام و تراش نخورده است. امانکته ایکه ازین به بعد در سراسر تخت جمشید با اون روبرو هستیم قسمت هایست که کار تراش آنها شاید به سیستم آن دوران فقط چند دقیقه وخت می برده اما با کمال تعجب بحال خودش رها شده

اند.

وختی کار تراش این قطعه سنگ تمام میشد از آن به عنوان تاج درگاه سوم دروازه ملل استفاده میکردند. حتی از فاصله ایکه بین این قطعه سنگ و درگاه سوم وجود دارد این قضیه بهتر معلوم میشه. این فاصله بعداً توسط خاک بصورت تپه ای در می آمده و این سنگ را روی آن هول میدادند و سرجاش بالای درگاه می گذاشتند.

لازم به ذکره برای اینکه هم به سنگ راحت تر بشه داخل اونا [آنرا] خالی میکردند.

جالبه که امروز نام این قطعه سنگ را [حوض] گذاشته اند.

ناصرپورپیرار: اما مهمترین مسله اینه که شما درین محوطه میانه دروازه ورودی که باید چهارتا ستون داشته باشید در طول زمان فقط دوتا ستون دیده شده بعدها که اومدند اینها تعمیراتی کردند و به اصطلاح کار حفاری تویش انجام شد، ترمیم انجام شد، شکل دهی انجام شد از خورده ریز های اطراف هم یک نیم ستونی دیگه درست کردند و هنوز هم ستون چهارم نداره. چون بقایای نداشته [است]

نطاق ۱

لازمه ذکر کنیم دو شال ستونی^۱ که در داخل این محوطه پا برجا بودند در بازسازی شان از [سیمان/ سمنت] استفاده شده [است]

^۱ در قسمت کلمه شال ستون از دانشمند پور پیرار خواستار توضیح شدم. جناب شان طی ایمیلی در جواب چنین فرمودند: در انتهای پایینی هر ستون سنگی یک دایره بیرون زده سینی شکل قرار دارد که ستون را بر روی آن می چینند. [رحمت آریا]

د پانو شمیره: له ۵ تر ۷

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

اما شال ستون سوم یعنی همان ستونیکه بعدها در بازسازیها سر پا شده را ، یک ماشین تراشیده [است]

اما شال ستونیکه جنس اصلی سنگ را نشون میده همون شال ستونیه که هیچگاه بر روی او ستون وجود نداشته [است]

قضیه وختی جالب میشه که یه [یک] نگاه به کف این ستونهایکه امروز پا به برجا هستند ببیندازیم.

کف پای ستونها در بعضی جاها صاف و در بعضی جاها هنوز نیمه تراشه. حتی جای قلم ها تاهنوز بر روی این سطوح مشخصه [اند].

از دروازه دوم که خارج میشیم مقدار خورده سنگ روی زمین می بینیم. با بررسی این قطعات متوجه خواهیم شد که حتی کار تراش آنها هنوز هم بطور کامل انجام نه شده [است].

به گوشه این سنگ که کار تراشش نیمه کاره است نگاه کن! تیغه ها را گویا آخر کار می تراشیدند تا سنگ لب پر نه شه [شود]

با توجه به محل ریخته شدن سنگ ها و شکل اونها میشه فهمید که این سنگها متعلق به تاج درگاه دوم دروازه ملله [اند] کسی نمیتونه مدعی بشه که این سنگها از بالای دروازه به پایین افتاده بلکه این سنگها هنوز تکمیل نه شده اند تا به بالای دروازه منقل بشن.

حتی مراحل کار و نوع قلمها را بر روی اونها میتونیم بخوبی ببینیم.

همانطوریکه مشاهده کردید دروازه اول و دوم سر جای خودشان قرار داشتند. و بقایای آنها هم کنارشان روی زمین ریخته شده اند. اما دروازه سوم به این دلیل که کارش شروع نه شده فاقد هرگونه بقایا بوده ، به جز تاج که مشغول تراش اون بوده [اند].

در آخر باید به کف این محوطه وسائر نقاط تخت جمشید هم توجه کنیم. داخل محوطه کف سازی نه شده [تسطیح نه شده] ، و با توجه به اینکه این محوطه در حال ساخت بوده طبیعی به نظر میرسه. این مسئله را حتی در هنگام خروج از دروازه دوم و رفتن به سمت کاخ صد ستون و بعداً در سراسر تخت جمشید هم می بینیم.

د پانو شمیره: له ۶ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلپکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

ناصر پورپیرار: ببینید [اگر] از دوازه به سمت شرق میرید [میروید] شما از میان یک راهرو عبور می کنید تا میرسید به این [راه] به اصطلاح که نسبتاً هم طویله [طویل است]. خوب! بنا های قدیمی کم نیست، بخصوص در منطقه ما که سرشار از بناهای قدیم است. یک راهرو قدیمی معمولاً سنگفرش تزئینی داره ، خوب ، بلاخره قراره بخصوص اونجوری که میگن اینجا نماینده های ملل بیابند ، جشنهای ملی انجام بشه ، سنگفرشهای تزئینی داره و راهرو بوسیله پوشش های مختلف سرامیکی، موزائیکی، سنگی با نقوش مختلف پوشانده شده ،

شما در سراسر تخت جمشید به اندازه یک خشت ، کف سازی نه می بینید. همه محوطه ها به هر صورتی است فاقد کف سازیست. از جمله این راهرویکه باید از این دروازه ملل میرفته به این کاخ ، که یه روزی باید تمام میشده .... کف سازی نداره .... چن.. چنانکه محوطه بین این دروازه ملل و به اصطلاح آیدانا کف سازی نداره ، چنانکه بین آیدانا و صد ستون کف سازی نداره ، چنانکه [تجر و هدیش] کف سازی نداره. اینجا یه [یک] بیابان دست نخورده است که مشغول یک سری عملیات بنایی اند توی اش که بعد ها باید اگر کار به این مرحله رسید کفشه هم بسازن ، چون معمولاً کف سازی آخرین مرحله بناسازی [بناسازی است]. خود نبود کفسازی چه در پندل های داخلی یعنی در محوطه های داخل تالارها چی در محیط های ارتباطی نشون میده که اینجا هنوز کسی حتی به فکر طراحی یا آغاز تسطیح زمین برای کفسازی هم نه بوده اند. اینها خودش دلایل نیمه کاره بودن عمومی این محوطه است.

باقی دارد

یادداشت:

برای دیدن این فیلم مستند تاریخی به بخش آ، گ، او، تی وی صفحه تحلیل ها تحت عنوان [Documentary film](#)

د پانو شمیره: له ۷ تر ۷

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
: دلیکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ